

selskih povestih. V opisovanju spominja mnogokrat Turgenjeva. — V Berlinu je pa umrl 2. grudna prošlega leta pesnik Ludovik Jakobovski, rojen l. 1868. v Strelni na Poznanjskem, ki je bil vzgojen samo nemško. Da bi spoznal slovanske odnošaje, potoval je l. 1899. po Ruskem in pisal svojim prijateljem: „Za nas Nemce ima rusko tiho in molčeče carstvo nekaj nepojmljivega, a moji prijatelji, ki so bivali v Rusiji, so se vračali od tam s čisto novimi mislimi. Meni se zdi, da ko stopimo na rusko zemljo, moramo zavreči celo kopo predsodkov.“ Smrt ga je prehitela, ko je hotel natančneje proučiti slovanske razmere.

Rusko šolstvo. Iz „Literaturno - naukovega Vistnika“ povzemamo sledeče podatke o ruskem šolstvu. Šolstvo na Ruskem sicer napreduje naglo, a seveda bo preteklo še precej časa, preden bo celo ogromno cesarstvo tako preskrbljeno s šolami, kakor so zapadne države. L. 1896. v sedemnajstih gubernijah še ni bilo v proračunu šolskih potrebščin, v dvanajstih se je dalo za šolstvo 10% skupnih izdatkov, v osmih pa od 20 do 40%. Zdaj je pač mnogo boljše. Najbolj se množé cerkvene župnijske šole, ki so osnovane na verski pravoslavni podlagi. L. 1885. je bilo teh cerkvenih šol 7.700 s 184.000 učenci, čez pet let — l. 1890. — 19.135 s 530.000 učenci, l. 1898. pa je bilo že 39.650 šol z 1.450.000 učenci, katerih vzdržanje je stalo 10.154.000 rubljev. Primeroma mnogo je ženskih srednjih šol. Po uradnem izkazu jih je sedaj 476 s 129.462 učenkami. Te šole stanejo 7.138.047 rubljev, od katerih pa plačuje vlada samo 600.000 rubljev.

Kako se množé Madjari. Madjarov se na Ogrskem uradno našteva vedno več, dasi je znano, da se madjarski narod sam ne množi po številu. To množenje je čisto umetno. Tam deluje zdaj že dvajset let „Osrednje društvo za pomadjarjenje rodbinskih imen“. To društvo je izdalo letos statističen izkaz o svojem delovanju. Iz tega izkaza posnemamo, da se je uradno pomadjarilo od l. 1853. do 1900 nič manj, nego 25.283 imen. Zadnjih deset let so se Madjari umetno pomnožili za 2667 rodbin. Med temi so večinoma judje, ki svoja nemška imena (Rosenstingl, Bernstein, Jeteles itd.) zamenjujejo s pristnimi madjarskimi imeni. Tu pa seveda niso všteti tisoči Slovanov, ki svoja slovanska imena pišejo z madjarskim pravopisom in veljajo za prave Arpadovce.

Brzjavljenje brez žic se vedno bolj izpolnjuje. Kakor znano, je iznašel tako brzjavljenje Italijan Marconi. Združene države severo-ameriške so se pogodile z njim, da napravi celo mrežo takih brzjavljnih postaj ob njihovem morskem obrežju.

Te postaje bodo sprejemale brzjavke od ladij, ki prihajajo iz Evrope na daljavo 200 morskih milj. Marconi izjavlja, da bo kmalu tako izpopolnil svojo iznajdbo, da bo moči brez žice brzjaviti 400 milj daleč. Potem bi bilo mogoče po pomorskih prehodnih postajah brzjaviti brez žice iz Evrope v Ameriko. To bi bilo desetkrat ceneje od sedanjega brzjavljanja po kablu.

Sestavine zraka. Doslej je bilo že znano, da je zrak, ki nas obdaja, sestavljen iz kisika in dušika in da ima v sebi tudi ogljikovo kislino, amoniak, argon, helij, rudninske d-lce in neke organske tvarine. Ramsay in Travers sta pa našla v njem še doslej neznan plin: neon, ksenon, kripton in metargon. Neon a pride samo en delec na 40.000 delov zraka. V šaru (spektrum) ima svetle rdeče, oranžne in rumene črte. Gostota mu je 9·6, atomska teža 19·2. Ksenon a je jako malo v zraku in še ni natančneje določen. V šaru ima iste črte, kakor argon, samo da so drugače vsprejeme. Kripton je manj hlapljiv od dušika in kisika, ima gostoto 22·47; o njem se sodi, da je prvina, in zato so mu dali znak „Kr“. V šaru ima dve sijajni črti, rumeno in zeleno. Metargon ima gostoto 19·87, njegov šar je jako podoben šaru ogljikovega kisa. Charles F. Brush pa naznanja, da je našel nov plin — eterion, ki je v zraku in se razteza tudi še izven ozračja v svetovje. Našel ga je, ko je prevajal toploto v razredčenih plinih. Silno hitro prevaja eterion toploto. Tako je redek, da prešinja tudi trde tvarine. Ugovarja se sicer, da eterion ni samostojen plin, a Brushevi poskusi so vsaj opozorili kemike, da proučujejo ta važni plin. Koliko tvarin dihamo vsak hip, a se jih niti ne zavedamo!

O. Anton Petrušević, kanonik v Lvovu, je slavil dné 24. prosinca osemdesetletnico svojega rojstva. Napisal je mnogo zgodovinskih in jezikoslovnih razprav. Rojen 18. prosinca l. 1821. v Dobrjanah v Galiciji, je obiskal prve šole v Striju, gimnazijo in bogoslovje v Lvovu. Preiskal je mnogo arhivov, iz katerih je nabral obilno gradivo za kulturno in književno zgodovino Malorusov in Poljakov. Z bistrim razumom je presojal vire, pri čemer mu je dobro služil njegov čudovito krepki spomin, ki ga tudi v visoki starosti ni zapustil.

Etnografski koncerti. V Peterburgu je sklenilo „Obščestvo ljubitelej estestvoznanija, antropologiji i etnografii“, da bo prirejalo koncerte, pri katerih se bodo izvajali napevi raznih narodov. Za te koncerte so določene velikanske, ukrajinske, beloruske, poljske, litavske, bolgarske, češke, židovske in gruzinske pesmi. Pri teh koncertih bo mogoče primerjati glasbenega duha raznih narodov.